

Kommunstyrelsen

Förslag för gemensam arkivhantering med Härnösands kommun

Förslag till beslut

Kommunförvaltningen föreslår koncern- och finansutskottet föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Ingå samverkansavtal med Härnösand kommun om arkivförvaltning inklusive utlämnande av allmänna handlingar.
2. Kostnad för beslutet inarbetas i budget för 2026 via en ökning av kansliets ram.

Ärendet i korthet

Ärendet gäller hantering, förvaring och tillgängliggörande av Ånge kommuns arkivmaterial som motsvarar nutidens krav på arkivhantering.

Förvaltningens övervägande

Arkiv är en grundläggande del av en rättssäker och transparent offentlig förvaltning. Ånge kommun har en skyldighet enligt arkivlagen att bevara, vårda och hålla allmänna handlingar tillgängliga. Dessa handlingar utgör både en del av vårt kollektiva minne och ett underlag för medborgarnas insyn, rättigheter och möjlighet till prövning. Arkivmaterial används även löpande i den egna verksamheten, som stöd i ärendehandläggning, uppföljning och kunskapsöverföring. Att hantera arkiven på ett systematiskt och professionellt sätt är därför en förutsättning för att kommunen ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Långsiktig förvaring av information ställer stora krav på både lokal och kompetens. Ånge kommun står inför utmaningar kopplade till hantering, förvaring och tillgängliggörande av arkivmaterial. Det ställs allt högre krav på moderna och ändamålsenliga arkiv, brandbekämpning, fukt och säkerhet. Ånge kommun har länge hanterat denna fråga själv. De senaste åren har Ånge kommun inte haft en arkivarie, utan löst arkivförvaltandet med befintlig personal. Detta trots försök till rekryteringar som vingats avbrytas då vi inte haft kvalificerade sökande.

Den löpande förvaltningen av arkivet har under denna tid fungerat väldigt väl, men för varje år som går så blir uppdraget mer och mer komplext. Ånge kommun, likt många andra kommuner, ser även att möjligheten att kompetensförsörja långsiktigt tvärt om blir sämre. Detta problem aktualiseras då den medarbetare som förvaltar arkivet i Ånge går i pension i närtid.

Arkivvård, likt många andra komplexa frågor, är en av de frågorna där samverkan och samarbeten över gränserna skapar mervärde. I slutet av 2024 blev kommunen kontaktad för att undersöka intresse för ett sådant samarbete. Härnösand har välutvecklad kompetens

inom arkivområdet och förfogar över nya arkivlokaler som uppfyller hög standard för säker och långsiktig förvaring av arkivmaterial.

En avsiktsförklaring undertecknades av båda parterna 2024-12-23 med syfte att säkerställa en effektiv och hållbar arkivhantering för Ånge kommun med stöd av Härnösands kommun. Efter dialoger och överläggningar med Härnösand har vi tagit del av följande prisförslag:

Totalkostnad är 512 kronor/hyllmeter per år.

Angivet antal hyllmeter för Ånge kommun är 1 500 hyllmeter.

Ånge kommuns totala kostnad: 768 000 kronor/år

Förvaltningen anser att dokument som ska gallras efter ett antal år kan bevaras i Ånge kommuns arkiv och därmed inte kommer översändas. Enbart de handlingar som ska förvaras för evigt kommer således skickas till det gemensamma arkivet.

Ett samarbete innebär i praktiken att det fysiska materialet i arkivet flyttas till Härnösands kommunarkiv. Väl på plats så ansvarar Härnösands personal för vård av arkiv, arkivering av nya handlingar samt utlämnande av handlingar till allmänheten. Utlämnade av handlingar kommer främst ske digitalt, det vill säga att Härnösands kommuns arkivarier tar emot begäran, skannar dokumenten och skickar dem på en säker digital kanal till den sökande. Det innebär även en systematisk digitalisering av arkivet. Om kommunfullmäktige beslutar att gå vidare med förslaget kommer de praktiska rutinerna tas fram och implementeras.

I dagsläget är kostnaden för arkivhantering i Ånge kommun inte definierad, eftersom vi inte längre har dedikerad arkivpersonal. Förvaltningen menar däremot att det snarare bör betraktas som en påtvingad besparing under de senaste åren, för behoven är högst reella. Kostanden idag består av kostnad för arkivlokaler och viss personal som inom ramen för sin vanliga tjänst hanterar arkivärenden. Verksamheten idag består i att ta emot och sortera in arkivmaterial från förvaltningarna, i en minskande mängd då allt mer material digitaliseras. Den andra delen som utförs är i första hand utlämning av kopior av handlingar i arkivet, med betygskopior och fastighetsritningar som mest efterfrågade. Även en del släktforskningsfrågor i de gamla kommunernas arkiv förekommer i mån av tid. Arkivhanteringen är sedan många år just en hantering och inte den förvaltning av arkiven som beskrivs i arkivlagen. Här saknas resurser och kompetens i kommunen.

I kommunens förvaras även tre arkiv av mer kulturhistorisk karaktär, Föreningsarkivet, Bykistearkivet och Fotoarkiv från det så kallade Kulturarvsprojektet. Här behöver fortsatt bevarande lösas i samarbete med de organisationer som förvarar arkiven hos Ånge kommun. Även här finns lösningar på regional nivå som kan vara aktuella. Kommunen har gjort en kartläggning av detta material och gått igenom de beslut och överenskommelser som finns idag.

Ånge kommuns vision

Vi är en plats för alla, med närhet till natur och gemenskap. Här ger näring och engagemang kraft till en levande bygd.

Fokusområde Hållbar vardag

Nordarkiv har hög kompetens och moderna system vilket kan innebära att kommunens dokument hanteras snabbare och mer korrekt. Väntetider för medborgarna kan kortas ner. Bättre tillgänglighet till offentliga handlingar kan stärka transparensen. Korrekt hantering av allmänna handlingar säkerställer att viktiga dokument inte försvinner eller förstörs.

Kommunens personal kan fokusera på att leverera direkt service till medborgarna istället för att hantera arkivhantering.

Fokusområde Hållbar hälsa

Ärendet har ingen bärighet på fokusområdet Hållbar hälsa.

Fokusområde Hållbar gemenskap

Ärendet har ingen bärighet på fokusområdet Hållbar gemenskap.

Fokusområde Hållbar kompetens

Ärendet har ingen bärighet på fokusområdet Hållbar kompetens.

Fokusområde Hållbar natur

Ifall e-arkiv införs blir arkivhanteringen digital. Då minskar behovet av att skriva ut och lagra fysiska dokument, vilket minskar förbrukning av vatten, träd och energi. Digital hantering ger också upphov till utsläpp och då behövs den kombineras med grön el, återvinning och hållbara IT-lösningar.